

BUVUSIŲ KARINIŲ OBJEKTŲ TERITORIJŲ PAJŪRYJE (APIE 6 IR 10 HA TERITORIJOS SMILTYNĖJE) PRITAIKYMO REKREACINĖMS REIKMĖMS DETALIŲ PLANŲ PARENGIMO PROJEKTŲ, KURIŲ PAGRINDU BUS RENGiami DETALIEJI PLANAI, ATVIRAM PROJEKTO KONKURSUI

Devizas: „Karas baigėsi“

Aiškinamasis raštas

Devizas: „Karas baigėsi“

Trumpas teritorijos naudojimo koncepcijos ir estefinės idėjos apibūdinimas.

Pagrindinis visų objektų architektūrinės idėjos tikslas – minimalia architektūrine intervencija sukurti galimybes žmonėms prieiti ir pažinti ne vien karinius objektus Kuršių Nerijoje, bet tuo pačiu nuvesti juos į tuos kraštovaizdžio taškus, iš kurių atsiveria slėpingos miškų gilumos, kito kranto perpspektyva, ar pušų viršūnės. Natūralių medžiagų smėlynuose įsikertantys aštriabriauniai elementai simbolizuoja karines intervencijas Kuršių Nerijoje II-ojo Pasaulinio karo metais. Karinių objektų teritorijų tvarkymą siūloma įprasminti neplėtojant intensyvios infrastruktūros, tačiau įvedant architektūrines formas kraštovaizdyje, kurios pratęstų karinių griuvėsių užduotą geometriją. Sukuriamos erdvės pažinimui, poilsiui gamtoje su galimybe įrengti mobilias renginių erdves, vietą sezoninei prekybai ar lauko kavinėms bei didelių konstrukcinių intervencijų į teritoriją.

Visų karinių objektų vietos Kuršių Nerijoje turėtų būti apjungtos į vieningą stilistinę-architektūrinę sistemą - grandinę, kuri būtų pažymėta kaip turistinis maršrutas – „Karo kelias“. Įrengiami vieningos stilstikos stendai, galbūt kiekvieno karinio objekto vieta galėtų būti sprendžiama individualiu architektūriiu sprendimu, arba taikant vienodą architektūrinį kodą. Objektai galėtų būti parenkami vadovaujantis 2007 m. parengta „Buvusių karinių objektų Klaipėdos pajūryje pritaikymo galimybių studija“.

Siūlomų sprendinių atitiktis galiojantiems teritorijų planavimo dokumentams.

Abi planuojamos teritorijos patenka į Klaipėdos miesto savivaldybės teritoriją ir į Kuršių Nerijos nacionalinio parko teritoriją, todėl abiejuose planuojamose teritorijose pagrindiniai kraštovaizdžio tvarkymo gaires nusakantys dokumentai yra Kuršių Nerijos nacionalinio

parko tvarkymo planas (patvirtintas LR Vyriausybės 2012-06-06 nutarimu Nr. 702) ir Klaipėdos miesto bendrasis planas (patvirtintas 2007-04-05 Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T2-110). Kuršių Nerijos nacionalinio parko tvarkymo plane nurodyta, jog abi analizuojamos teritorijos priklauso M(S)Ri – intensyvaus pritaikymo (kopų parkų) miškų-smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonai. Tai miškai, kurių svarbiausia funkcija yra žmogaus rekreacinių poreikių gamtoje tenkinimas ir poilsavimo sąlygų sudarymas, šioje zonoje turėtų būti sudaromos sąlygos kaitintis saulėje, sukuriamos užuovėjos. Rengiamais projektiniais pasiūlymais išlaikomas šis pagrindinis Kuršių Nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano reikalavimas.

Klaipėdos miesto bendrajame plane abi teritorijos patenka į miškų ūkio paskirties rekreacinių miškų teritoriją – M2 (miško parkai, miesto miškai, valstybinių parkų rekreaciniai miško sklypai ir kiti miškai naudojami gyventojų poilsiui) ir rekreacines teritorijas - R, kurios skitos paplūdimiams, stovyklavietėms, apžvalgos aikštelėms, turistinėms ir sporto trasoms ir kitiems objektams, kurie reikalingo gyventojų trumpalaikiam poilsiui organizuoti. Remiantis šiais bendrojo plano sprendiniais projektiniai pasiūlymai taip pat rengiami nuosaikūs, siūlant įrengti tik atokvėpio aikšteles, takus, informacinę sistemą ir planuojamose teritorijose sudaryti galimybę atsirasti galbūt tik laikiniems pastatams.

2007 m. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos užsakymu VšĮ "NRP parengė "Buvusių karinių objektų Klaipėdos pajūryje pritaikymo galimybių studiją". Dokumente išsamiai išstudijuoti visi Kuršių Nerijoje ir Klaipėdoje esantys kariniai objektai, jų buvimo vietos, vykdyta gyventojų ir specialistų apklausa dėl tokių objektų pritaikymo, teikiami argumentuoti siūlymai objektų tvarkymui, bei įtraukimui į bendrą sistemą. Šioje galimybių studijoje planuojamoms teritorijoms išskiriamos tokios gairės:

1-ajai planuojamai teritorijai, esančiai netoli Kopgalio yra siūloma „<...> išryškinti objekto liekanas (išvalyti augmeniją, atkasti žemėm bei smėliu užneštas dalis), įrengti pažintinį takelį (galėtų būti tiesiog lentų takas, informacinės lentos ties objektų liekanomis) <...>“.

2-oji teritorija ir joje išlikę kariniai objektai įvardinami kaip „<...> vieninteliai su išlikusiais požeminiais pastatais, į kurių vidų galima patekti. Galimybių studijos rengėjų nuomone, šis objektas gali būti pritaikytas turistų ar vietinių lankytojų reikmėms, nes yra išlikę pastatų, objektų liekanos gana kompaktiškai išsidėsčiusios.

Rengiant projektinius pasiūlymus šioms teritorijoms buvo vadovautasi šios galimybių studijos siūlymais ir analize, toliau vykdant šių ir kitų buvusių karinių objektų teritorijų tvarkymą – galimybių studija yra gana stiprus ir išsamus pagrindas teritorijų sutvarkymo siūlymams rengti. Kadangi galimybių studijoje surinkta visa išsami informacija, šiais projektiniais pasiūlymais konkursui nebedubliuojami jau atlikti darbai ir tyrimai, o remiamasi jais.

Siūlomų formuoti sklypų rodikliai.

Pagal Kuršių Nerijos nacionalinio parko tvarkymo planą abi planuojamos teritorijos priskirtos intensyvaus pritaikymo (kopų parkų) miškų ir smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonoje – M(S)Ri. M(S)Ri zonoje sudaromos sąlygos kaitintis saulėje, sukuriamos užuovėjos. Abiems planuojamoms teritorijoms siūloma nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį - **konservacinės paskirties žemė (C)**, kurios naudojimo būdas - **kultūros paveldo objektų žemės sklypai (C2)**. Tai Saugomų kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijose suformuoti žemės sklypai, kuriems nustatomos šių sklypų ir kitų nekilnojamojų daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos (paveldosauginiai reikalavimai apsaugai ir pritaikymui). Kiti planuojamų sklypų rodikliai būtų nustatomi projekto eigoje turint tikslus topografinius matavimus ir

kitus reikalingus duomenis. Naujų statinių abiejuose sklypuose nenumatoma, galimi tik konservavimo, restauravimo ir pritaikymo darbai. Išlikusius karinius objektus siūloma konservuoti ir tvarkyti jų aplinką, įrengti mažosios architektūros elementus, sujungiant visus į vieną aiškią sistemą visoje Kuršių Nerijoje.

Siūlomų statinių, įrenginių rodikliai.

Nauji pastatai šiais projektiniais pasiūlymais nenumatomi. Esami siūlomi renovuoti bei rekonstruojami: esamas viešasis lauko tualetas, pirties ir kavinės pastatas Smiltynės paplūdimyje.

Nauji minimalūs statiniai – tai lentiniai takai ir atokvėpio/apžvalgos aikštelių plokštumos, medinių suolų stilizuoti pagal gamtines formas kompleksai. Didesni ir įdomesni kariniai objektai turėtų būti apvalomi nuo augmenijos ir šiukšlių, uždaromos nesaugios angos, erdvės ar užkampiai. Stende turėtų būti vaizduojama buvusi aiški karinio objekto forma, schema ar planas bei istorija.

Pačių nesudėtingų statinių geometrinės formas diktuoja ir užduoda kopagūbrio išlinkiai ir kalvelių banguotumas. Sekant šiomis gamtos diktuojamomis formomis, atokvėpio aikštelių suolių kompleksai prisišlieja prie natūralių formų savo sienutėmis, tokiu būdu formuodami pusiau uždaras aikšteles – terasas kopos viršutinėje dalyje.

Aikštelės įrengiamos terasų principu, patenkama į jas mediniais pakeltais kopų takais. Ant aikštelių įrengiama informacinė sistema su dviračių stovais. Objektai skirti dviračių ir pėsčiųjų turizmui

Siūlomų statybų bei aplinkos tvarkymo programa (etapai, seka, apytikrė kaina.

I - visų pirma (pirmuoju etapu) turėtų būti identifikuoti ir tiksliai nustatyti visi Kuršių Nerijoje esantys aktualūs kariniai objektai, kuriuos būtų

vertinga įtraukti į bendrą maršrutą. Ši užduotis jau yra atlikta 2007 m. parengtoje galimybių studijoje.

II - antru etapu jiems parengiami architektūrinės išraiškos projektai, kuriais parenkamas vieningas tokių objektų stilius. Nauji architektūriniai ir landšafto sprendimai neturėtų užgožti ir slėpti karinių objektų, bet labiau atlikti „padedančio“ tuos objektus apžvelgti vaidmenį, padėti pažinti bei prieiti prie jų. Visi karinių objektų punktai gali būti įrenginėjami vienu metu, kadangi tai daug statybinių ir ekonominių sąnaudų nereikalaujantys statiniai.

III - paskutinis etapas – tai numatyta nuolatinio finansavimo suma šių naujų objektų nuolatinei priežiūrai ir aplinkos tvarkymui, o taip pat įtraukimo į įvairius turistinius maršrutus, ar naujo turistinio maršruto „Karo kelias“ sukūrimo.

Nustatant apytikrą kainą šių objektų įrengimui galima teigti, jog tai turėtų būti minimalios išlaidos medinių pakeltų takų įrengimui, bei medinių terasų, suolų konstrukcijų ir informacinė sistemos sukūrimui. Naudojamos medžiagos būtų medis ir stilizuota metalo skarda. Viskas reikalauja tik minimalių išlaidų ir kasmetinės priežiūros, kuri gali būti vykdoma vienu metu kartu su sezonine paplūdimių ir takų priežiūra.

Siūlomų statinių, įrenginių naudojimo planas pagal sezonus.

Objektai lankomi ir prieinami viešam pažinimui visus metus, patogias lankymui sezonas - vėlyvas pavasaris, vasara ir rudens pradžia.

Devizas: „Karas baigėsi“

